

לגל כה איזר
כסל קספ

כס

דעין קנין מן הדין

א) אג דיק דל קיחי ורתי (פ)

ב) אג דיק דל קיח ורתי (פ)

ג) אג דיק דל קיח ורתי (פ)

ד) דעין קנין מן הדין

ה) פקחי חושן - הדין (כ"ג היורה כ"ו)

ג. (פ)

א) אג דיק דל קיחי (פ)

מתני' אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב דאיכא למימר שמוא גנבו מלאנו של בעל הבית המסור להם : אמר ביסודם ופעסן בגליל - זו היא מלאכת הגשים והן עממן עושות ומוכרות ולדעת בעליהן הוא : ועגלים - הרועים בשרון ברחבה לעין כל ומגדלין אוחן ושלחן הן לשון זה עיקר

מתני' אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגררים ולא משומרי פירות עצים ופירות אבל לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון וכולן שאמרו להטמין אסור ולוקחין ביצים ותרנגולין מכל מקום :

מאחר שמוכרין בפרהסיא לא גנבו ל"א שרון שם מקום ומקום גדול עגלים הוא ולוקחין עגלים בזה דהניא במתנות בפרק כל קרבנות (דף טו) אילים ממואז וכבשים מחברון. עגלים משרון :

ואכל קצירך ולחמך .

הזמה לך כאוכל צריך ובטחך לפי שאין לך שוב כמה לפרנס : מחמם בני יסודם . מגזל שעשו מעלה אני עליהם כאילו שפכו דם נקי : סמים סגבטונים . כדמפרש לקמיה שהמיה כהני טב שהיו מספקים מים ומזון לעבדנים שהצבטונים היו משמשין למזבח חוטבי עלים וקואבי מים ומעלה עליו כאילו סמיה הצבטוני (ב) : [אכל נפש בניו ובנותיו לא] . הא מאה נפש בעליו יקח לא נפקא לן אלא נפש הגזול אבל בניו ובנותיו לא נענש גזלן אכפש בני הגזול : [ולא ישיב דמי] . חמסן יהיב דמי וזה לא היה חולה למכור : אכל לא ייגום

ג) אג דיק דל קיחי (פ)

א"ר יוחנן וכל הגזול את חבירו

שוה פרוסה כאילו נטל נשמתו מצבו שנאמר

יחייב בן אריות כל בוצע בוצע את נפש בעליו יקח ואומר וואבל קצירך ולחמך *בניך ובנותיך ואומר מחמם בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצם *א"ר ואומר אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר וכ"ת נפש דידה אבל נפש בניו ובנותיו לא ת"ש בשר בניו ובנותיו וכ"ת הני מילי *היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא ת"ש מחמם בני יהודה אשר שפכו דם נקי (בארצם) [בארצם] וכ"ת ה"מ היכא דקעביד בידים אבל גרמא לא ת"ש אל שאול ואל בית הדמים [על] אשר המית את הגבעונים *וכי היכן מצינו שהרג שאול את הגבעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספיקין להן מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאילו הרגן :

ג) אג דיק דל קיחי (פ)

סמיא (פ)

סימן שנו סעיה א' אן שהרי מחזיק ידי עוברי עבירה. בגמרא [קדושין ג"ז ע"ב] אמרו משל על זה דלמרי אינשי לא עכנרא גנב אלא חורא גנב :

סימן שנו

אסור לקנות שום דבר מהגנב והקונה מהגנב מפורסם או אינו מפורסם

וכו' סעיפים

א"ת אסור לקנות מהגנב החפץ שגנב ועון גדול הוא א"ת שהרי מחזיק ידי

עוברי עבירה יגורם לו לגנוב גנבות אחרות א"ת שאם לא ימצא לוקח אינו גונב. א"ת וכן אסור לקיים לגנב בשום דבר כדי שיגנוב.

ב הקונה חפץ מגנב, אם קנאה לאחר יאוש, קנאה ביאוש ושינוי רשות מרשות הגנב לרשותו, ודוקא שהשינוי רשות היה אחר היאוש, ולהרמב"ם (גילת פרק נ ה"ג) מהני אף קודם היאוש כמ"ש בסימן שני"ג (ס"ט), ואפילו אין ידוע לנו בבירור שנתייאש, אמרינן דמסתמא נתייאש דסתם גנבה נתייאשו הבעלים, ואם הגנב עכו"ם לא הוי סתמא יאוש בעלים ויתבאר בסימן שס"א (פניני ד-ו) ושס"ח (פניני ד-ו). ואם קנה קודם יאוש שידוע שלא נתייאשו הבעלים, מדין תורה צריך הלוקח להחזיר את החפץ להבעלים בלא דמים והוא יתבע מעותיו מהגנב, אבל חכמים תקנו כשקנה שלא בצינעא כדרך שקונים מגנבים והקונה לא ידע שהיא גנובה, מחזיר החפץ להבעלים והם ישלמו להקונה מה ששילם להגנב, ותקנו זה מפני תקנת השוק דאל"כ ימנע כל אדם לקנות בשוק ויתבטל המסחר. ואפילו הוכר הגנב, משלמים

הבעלים להקונה והבעלים יתבעו מהגנב, ואם הבעלים חושדים להקונה שידע מהגנב יכולים להטיל עליו קבלה שלא ידע מזה, ואם טוענים טענת ברי, יכולים להטיל עליו שבועת היסט [נ"ל]:

ג ודוקא כשידוע שנגנב ממנו חפץ זה, כגון שיש עדים על זה או שמפורסם בעיה שנגנב ממנו חפץ זה כמ"ש בסימן שני"ז (מ"ח) אבל בלאו הכי אינו נאמן לומר שנגנבה ממנו ואמרינן דמכרה, אם לא שהגנב מודה. וי"א דבעינן שראו עתה החפץ ביד הקונה, דאל"כ טוענינן להלוקח שלקחו המוכר אח"כ, במיגו דהחזרתי כמו ביורשים בסוף סימן שס"א (מ"ט), ולא נראה כן, דבשלמא ביורשים שייך לומר שהחזירו מה שגזל אביהם דכן צריכים לעשות, אבל לוקח מה לו להחזיר מה שקנה בהיתר, כיון דמתקנת חכמים א"צ להחזיר בלא דמים אנן סהדי שלא החזיר לו, והרי אף גם ביורשים יש חולקים בזה כמ"ש שם. ומ"מ אם אין עדים שלקחה מהגנב ולא ראו בידו מקודם חפץ זה, טוענים בעדו שהגנב לקחה אח"כ במיגו דאי בעי הוה אמר הגנב שהחזירה לו, ועיין מ"ש בסימן שני"ז סעיף ב'. אבל כשיש עדים על הלוקחה או שראו אף מקודם את החפץ ביד הלוקח שוב אין כאן מיגו, ואם הגנב בעצמו מודה שגנבה ולא קנאה ממנו אח"כ, צריך להחזירה בכל ענין ויקבל דמיו [נ"ל]:

4) פני חו"מ - ה"א

ומ"ש הרמ"א (בדפוסים שלפני) וע"ש סימן קלו, נראה דט"ס הוא, וצ"ל וע"י עוד סימן קלו, וכוונתו למ"ש שם סעיף ב בשם תרוה"ד סימן שיט בכוכסת עכו"ם שהחזירה לישראל בגדיו שנתן לה לכבס, ומצא שם בגד שאינו שלו, והוברר שהבגד הוא של שמעון, ופסק שצריך להחזיר לשמעון בגד שלו (ע"י מ"ש בזה בדיני אבידה פרק ד סעיף יז), ואינו יכול לעכב עד שיוחזר לו שלו, ומשמע שם שלא עשו בזה תקנת השוק, ונראה שלזה נתכוין הרמ"א כאן, אמנם בד"מ כאן הביא בשם המרדכי הלכה זו דכוכסת שפסק ג"כ דלא שייך בזה תקנת השוק, משום שמסתמא נאכר בגד אחד ולכן נתנה לו בגד של שמעון, והוי כגנב ופרע בהיקפו (ובמ"ש המרדכי שם עוד שהבעלים מרדפין אחריו, ע"י בכנה"ג סימן שסט הגה"ט אות ד מ"ש בזה) ובשו"ת הר"א בן ששון סימן קט האריך ג"כ בדברי התרוה"ד הנ"ל וכתב מטעם אחר שאין בזה תקנת השוק, משום דאומן הוי כגנב מפורסם (לענ"ד צ"ע טעם זה, שהרי בנדון התרוה"ד לא ראה בשעה שקיבל בגדיו שיש בהם בגד של שמעון, ומה שייך לחלק בזה בין גנב מפורסם או לא, ובאמת שגם טעמו של המרדכי צ"ע, דלכאורה לא דמי לפרע בהיקפו שהאמין לו עד עתה, שזה לא האמין לכוכסת, ולענ"ד היה נראה טעם אחר, דכל שאינו דרך מו"מ מדעת שניהם בכלל לא שייך תקה"ש שעיקרו שלא ימנעו מלהתעסק, וע"י עוד בכנה"ג סימן שסט שהאריך בכיבוד דברי המרדכי). ובפעמוני זהב כתב בשם בעי חיי שלא עשו תקה"ש אלא כאומן שמשכן אבל לא כשמכר, והפעמוני תמה מאי נ"מ, וכתב דלא עשו תקה"ש אלא כאומן שיש לו גם כלים משלו, אבל כשידוע שאינו אלא מתקן לאחרים דינו כגנב מפורסם, וכ"כ בשם משכנות הרועים, ועוד כתב שגם בסרסור יש תקה"ש. וע"י בכנה"ג שהאריך לדון בסרסור שנתנו לו חפץ למכרו והלך ומשכנו אם יש בו תקה"ש, ומסיק שיש בו, עיי"ש. ובאמרי בינה דן בשומר שמשכן הפקדון דהו"ל שולח יד אם יש בו תקה"ש שנחלקו הראשונים, וכתב דכיון שספיקא דתקנה הוא אולינן בחר דין תורה וצריך להחזיר החפץ בלא דמים, ועוד דכיון שהחזרת החפץ ודאי והתשלומן ספק, אין מוציאין מידו, וע"י לעיל הערה יא. ולענין תקנת השוק בעיסקא, ע"י בקצה"ח סק"ו דמשמע מדבריו בשם הראב"ד שאין תקה"ש אף כנגד הקרן, משום שאינו סומך כ"כ על המשכון אלא על גוף העיסקא, ובשם הגהמ"ר כתב דמשמע שכנגד הקרן לא הפסיד, ובד"ג כלל קיא סימן ז כתב בשם שו"ת הר הכרמל חו"מ סימן כה שבמשכון על עיסקא לא עשו תקה"ש, ונראה שבהלואות עצה"ע שבזמננו אינו סומך על העיסקא, ועכ"פ כנגד הקרן לא הפסיד.